

VLADI CRNE GORE

IZVJEŠTAJ O RADU ETIČKOG KOMITETA U PERIODU MART 2022 — MART 2023. GODINE

Sadržaj:

1. Uvodne napomene
2. Sjednice Etičkog komiteta
3. Odlučivanje o pristiglim prijavama
4. Ostale aktivnosti
5. Buduće aktivnosti

1. Uvodne napomene

U skladu sa odredbama Zakona o akademskom integritetu („Sl. list Crne Gore“, br. 17/2019), Etički komitet donosi i prati primjenu Etičke povelje, promoviše načela akademskog integriteta, odlučuje po predlogu za utvrđivanje kršenja akademskog integriteta za građane Crne Gore čiji je rad objavljen, odnosno kvalifikacija stečena van Crne Gore; daje mišljenje o propisima i inicijativama koje se tiču akademske etike; podnosi Vladi Crne Gore izvještaj o svom radu; obavlja i druge poslove u skladu sa ovim Zakonom.

Etički komitet je u izvještajnom periodu održao trinaest sjednica, dok je administrativnotehničku podršku rada ovog tijela pružalo Ministarstvo prosvjete. Uz finansijsku podršku Savjeta Evrope, Kancelarija za Crnu Goru, a u cilju transparentnosti rada Etičkog komiteta, na web adresi: etickikomitet.edu.me omogućen je pristup svim dosadašnjim aktivnostima, kako ovog (drugog) saziva Etičkog komiteta tako i prethodnog, kao i sva pripadajuća dokumenta.

2. Sjednice Etičkog komiteta

U periodu između osme i devete sjednice EK prof. dr Snežana Miladinović Drobnić je članovima EK, putem mejla, uputila svoju neopozivu ostavku. Predsjednica EK je u pisanom obraćanju koleginci prof. dr Snežani Miladinović skrenula pažnju na to da sa ostavkom mora da upozna ministra Ministarstva prosvjete. Napominjemo da od tada EK radi u nepotpunom sastavu, iako je članom 13 stav 4 Zakona o akademskom integritetu propisano da: „Etički komitet ima sedam članova koji čine istaknuti eksperti iz oblasti visokog obrazovanja i nauke iz različitih naučnih disciplina“.

Deveta sjednica drugog saziva Etičkog komiteta održana je 27. maja 2022. godine u prostorijama Ministarstva prosvjete. Na njoj je pokrenuta inicijativa za izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju, Zakona o akademskom integritetu i Zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i kvalifikacija. U tom cilju je formirana Radna grupa sa zadatkom da u saradnji sa pravnim timom Ministarstva prosvete napiše navedenu Inicijativu.

Deseta sjednica Etičkog komiteta održana je 13. septembra 2022. godine u prostorijama Abbaye de Royamont, Francuska, u kojemu smo na poziv Savjeta Evrope, kancelarije u Crnoj Gori, u periodu od 11-14. septembra boravili na radionici posvećenoj jačanju akademskog integriteta. Pored

usvajanja navedene Inicijative, na sastanku je zaključeno da rad na jačanju integriteta ne treba ograničiti na akademsku populaciju, već da je neophodno „sići“ na niže nivoe obrazovanja preko rada sa učiteljima i nastavnicima koji bi kontinuirano, u ciklusima (npr. dva ciklusa tokom osnovne i jedan tokom srednje škole) upoznavali učenike sa osnovnim pojmovima integriteta ličnosti.

Jedanaesta sjednica EK održana je u prostorijama Ministarstva prosvjete 28. 10. 2022. g. Donijet je Plan obilaska univerziteta i samostalnih fakulteta u cilju promocije akademskog integriteta u skladu sa članom 13. Zakona o akademskom integritetu.

Dvanaesta sjednica EK je održana 9. 12. 2022. godine uz prisustvo gospodina Gorana Danilovića, v.d. direktora Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja (AKOKVO) i gospodina Miloša Boškovića iz Savjeta Evrope, kancelarije u Podgorici. Na sjednici je dogovorena saradnja sa AKOKVO-om.

Početkom februara, tačnije 3. 2. 2023. g., održana je trinaesta sjednica EK. U njenom okviru smo usvojili Sporazum o saradnji između AKOKVO-a i EK-a koji je potpisan 10. 2. 2023.g.

3. Odlučivanje o pristiglim prijavama

Tokom navedenog perioda je od strane Univerziteta Crne Gore, tačnije njihovog Etičkog odbora, prosljeđena jedna Prijava na sumnju kršenja Zakona o akademskom integritetu. Etički komitet će u zakonskom roku donijeti Odluku u vezi sa navedenom Prijavom.

4. Ostale aktivnosti

Predsjednica EK je gospodina Vojinovića, ministra prosvjete, na sastanku od 8. 06. 2022.g. upoznala sa dotadašnjim radom drugog saziva EK, kao i sa tim da EK nije u punom sastavu od maja. Takođe je upoznala ministra sa činjenicom da nismo obnovili članstvo u ENRIO organizaciji, jer i pored nekoliko obraćanja resornom ministarstvu nije izvršena uplata godišnje članarine. Od gospodina Vojinovića EK je dobio podršku za pokretanje Inicijative za izmjene zakona koje bi olakšale primjenu Zakona o akademskom integritetu.

Potpredsjednik EK, prof. dr Igor Đurović napisao je tekst „O predatorskim časopisima“, koji je dat kao još jedan Prilog ovom Izvještaju. Tekst će biti dostupan na našem sajtu i podjeljen akreditovanim visokoškolskim ustanovama.

Tokom navedenog perioda članovi EK aktivno su učestvovali na sljedećim događanjima:

- Konferencija „Najnoviji izazovi u očuvanju akademske čestitosti“ održala se u Herceg Novom 7 i 8. jula 2022.g. Konferencija je okupila 50-tak učesnika iz Crne Gore, uglavnom članova akademske zajednice, predstavnike relevantnih državnih organa, kao i međunarodne eksperte u polju akademskog integriteta. Predsjednica EK je imala izlaganje o radu Etičkog komiteta i nekim dosadašnjim iskustvima i izazovima, a prof. dr Vesna Vukićević-Janković predstavila je Pojmovnik kršenja akademskog integriteta koji je priredio prof. dr Igor Đurović.

- Programska kancelarija Savjeta Evrope u Podgorici je članovima Etičkog komiteta omogućila da uzmu učešće u studijskoj posjeti i obuci koja se organizovala u Abbaye de Royamont, Francuska. Studijska posjeta je organizovana u periodu od 12. do 14. septembra 2022. godine u okviru projekta “Kvalitetno obrazovanje za sve” koji zajedno finansiraju Evropska unija i Savjet Evrope kroz programski okvir “Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku”. Posjeta se realizovala u saradnji sa UNESCO-vim Međunarodnim institutom za prosvjetno planiranje (IIEP) i njihovim projektom o etici i korupciji u obrazovanju. Na navedenoj radionici članovi EK su se upoznali sa novim trendovima u visokom obrazovanju (uključujući COVID i ostalo) i uticaju na etička pitanja, o glavnim problemima etike kojima treba dati prioritet u Crnoj Gori, o tome kako naglasiti važnost etike u akademskoj zajednici, o međunarodnim iskustvima na ovom polju. Razmatrali smo Etičku povelju, promociju odgovornosti studenta za njeno sprovođenje (klubovi integriteta, ankete o akademskom integritetu, rangiranje univerziteta u smislu poštovanja ak. integriteta itd.), razgovarali smo o organizovanju obuka o etici, podršci umrežavanju između visokoškolskih ustanova u zemlji i inostranstvu. Jedna od tema bila je i organizovanje kampanje o etici u visokom obrazovanju u Crnoj Gori: na koje teme, kakvi modaliteti itd; kakvu podršku u svemu tome može pružiti Etički komitet. Dogovarali smo se kako izraditi i sprovesti kodekse ponašanja za akademsko osoblje i studente, kao i o načinima i mogućnostima na koje Etički komitet može da pruži podršku ovom procesu. Razmatrali smo i kako integrisati etiku na predavanjima na univerzitetu, uz primjere iz francuskog iskustva.

-Predsjednica EK učestvovala je na završnoj konferenciji zajedničkog regionalnog programa Evropske unije i Savjeta Evrope “Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku – faza II” koji se održao 27. i 28. septembra 2022. godine u Budvi.

- Povodom održavanja manifestacije "Dani nauke i inovacija" u organizaciji Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja u saradnji sa Univerzitetom Crne Gore, 29. septembra 2022. godine organizovan je Okrugli sto na temu: Akademski integritet. Učestvovala su prof. dr Mara Šćepanović, predsjednica Etičkog komiteta i prof. dr Vesna Vukićević – Janković, članica.

- Savjet Evrope je 5. oktobra 2022. godine na Erazmus Univerzitetu u Roterdamu organizovao konferenciju o akademskom integritetu. Konferenciji je ispred Etičkog komiteta prisustvovao prof. dr Vladimir Drekalović. Neke od tema o kojima su na Konferenciji međunarodni eksperti držali predavanja, odnosno o kojima su vođene diskusije su: uloga Međunarodne asocijacije univerziteta u razvijanju akademskog integriteta prilikom brzih promjena u okruženju, prevođenje vrijednosti akademskog integriteta u praktične politike i alate, povjerenje i otvorena nauka, alternativne metode za smanjenje nedoličnog ponašanja i varanja na onlajn ispitima.

- Predsjednica EK je 13. 01. 2023. godine u prostorijama Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja sa gospodinom Danilovićem, v.d. direktora AKOKVO-a, gospođom Đuričković, takođe iz AKOKVO-a i gospodinom Boškovićem iz SE dogovorila buduću saradnju koja će se tokom ove godine realizovati kroz pilot evaluaciju dodatnog standarda o akademskom integritetu. Planirano je da AKOKVO tokom februara organizuje Okrugli sto sa svim akreditovanim institucijama visokog obrazovanja, EK i SE.

- U okviru iste inicijative, 20. 2. 2023. g. predsjednica EK, prof. dr Mara Šćepanović je, u prostorijama Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, sa gospodinom Danilovićem, v.d. direktora AKOKVO-a, potpisala Sporazum o saradnji.

- Prvi „rezultat“ zajedničke saradnje uslijedio je 20. 02. ove godine kada je realizovan Okrugli sto pod nazivom „Akademski integritet – uslov bez kojega se ne može“ u prisustvu predstavnika resornog ministarstva i svih ustanova visokog obrazovanja. Poslije kraćeg uvodnog obraćanja gospodina Danilovića i prof. dr Šćepanović, svi predstavnici ustanova su imali priliku da aktivno učestvuju. Interesantna diskusija je upotpunjena i predstavljanjem pilot evaluacije dodatnog standarda o akademskom integritetu.

- U okviru dogovorene promocije akademskog integriteta, članovi EK prisustvovali su debati „Politike i prakse zaštite akademskog integriteta na visokoskolskim ustanovama u Crnoj Gori“ koja je održana 24. novembra na Univerzitetu Donja Gorica, uz prisustvo predstavnika svih univerziteta koji su na ovu temu govorili u formi panela. U ime Etičkog komiteta govorila je njegova predsjednica.

- Tokom decembra prošle godine članovi EK su posjetili Rektorat Univerziteta Adriatik i razgovarali sa Rektorom i njegovim saradnicima. Bilo je nemoguće na jednom mjestu susresti se sa predstavnicima

svih fakulteta u okviru ovog Univerziteta, niti svim njihovim studentima jer se nastava na navedenom univerzitetu realizuje u nekoliko primorskih gradova. Dogovoreno je da na proljeće pokušamo da realizujemo panel diskusije sa nastavnicima i studentima na temu promocije akademskog integriteta u bar tri grada (Bar, Budva i Tivat).

- Predstavnici EK su se susreli sa nastavnicima i studentima Fakulteta za crnogorski jezik i književnost na Cetinju i razmjenili mišljenja u vezi sa promocijom i daljim jačanjem akademskog integriteta.

- U februaru ove godine, predstavnici EK, u okviru planiranih aktivnosti u cilju promocije Etičke povelje i podizanja svijesti o važnosti jačanja akademskog integriteta, susreli su se sa predstavnicima nastavnog i saradničkog osoblja na Univerzitetu Mediteran. Dogovoren je još jedan susret ali ovaj put i sa njihovim predstavnicima studenata.

- Predstavnici EK su se u prostorijama Fakulteta za državne i evropske studije susreli sa predstavnicima studentske populacije svih nivoa studija, kao i nastavnim osobljem. Razmjenjena su mišljenja i došlo se do stavova koji bi mogli da dovedu do dodatnog podizanja svijesti o važnosti jačanja akademskog integriteta.

5. Buduće aktivnosti

- Nastavak rada na promovisanju akademske čestitosti na univerzitetima i samostalnim fakultetima.

- Obnoviti članstvo u ENRIO organizaciji.